

Diversiteit

Investeren in volwaardig burgerschap.

Vlaanderen heeft vele gezichten. Mensen zijn niet in één vakje onder te brengen. We zijn man of vrouw, jonger of ouder, werkend en/of anders actief, hebben een vaste relatie of niet, kinderen of niet, zijn minder of meer gekleurd, hetero, homo of bi, gelovig of niet, in alle combinaties. Onze diversiteit is een samenspel van etnische afkomst, religie, sekse, gezinsvorm en leeftijd.

Mensen kiezen vandaag meer zelf hoe ze hun leven inrichten, er is steeds minder sprake van één eenduidige norm. Die keuzevrijheid is eigen aan een democratie, net zoals het accepteren en waarderen van verschillen tussen mensen.

Groen! gelooft in persoonlijke vrijheid en in het maken van eigen keuzes. Diversiteit geeft onze samenleving meer kleur. Daarom mag je mensen niet botweg 'normaliseren' tot een en dezelfde standaard. Maar diversiteit zorgt ook voor spanningen en conflicten, als ze niet goed wordt aangepakt, van discriminatie tot samenlevingsconflicten, van structurele achterstelling tot debatten over culturele verschillen.

Groen! wil een sterk diversiteitbeleid, om ervoor te zorgen dat alle mensen volwaardig en evenwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Volwaardig burgerschap is daar de hefboom voor. Hier schetsen we onze voorstellen voor een diversiteitbeleid dat inspeelt op etnische diversiteit, op gender en op de positie van holebi's.

(Voor de aanpak van leeftijdsdiscriminatie en specifieke maatregelen voor ouderen verwijzen we naar het hoofdstuk 'Ouderen'. Onze voorstellen voor mensen met een handicap staan in het hoofdstuk welzijn.)

Een diversiteitbeleid is goed voor iedereen

- 3.106. Groen! wil een diversiteitbeleid voor alle inwoners van Vlaanderen waar dat kan, met specifieke maatregelen voor de achtergestelde groepen waar dat nodig is.
- 3.107. Groen! wil dat de Vlaamse overheid een coherent gelijkemansbeleid uitwerkt op al haar bevoegdheidsdomeinen. Dit beleid moet een bekommernis zijn van de hele regering, gecoördineerd door de minister van Gelijke Kansen.
- 3.108. Groen! wil geregeld een onafhankelijke evaluatie van het beleid om de effecten op maatschappelijk kwetsbare groepen te toetsen. Concrete actieplannen per sectoren, opgesteld in samenspraak met de betrokkenen en met duidelijke streefcijfers, moeten de bestaande achterstanden en discriminaties van groepen gericht wegwerken.
- 3.109. Het opstellen en voeren van een diversiteitbeleid wordt een voorwaarde voor subsidiëring door de Vlaamse overheid.
- 3.110. Het Vlaamse diversiteitbeleid is een geïntegreerd beleid. Dit betekent dat ook elke minister verantwoordelijk is voor gelijke kansen en emancipatiedoelstellingen binnen haar/zijn beleidsdomein. Het gelijkemansbeleid is transversaal maar coherent. Dit vergt voldoende uitbouw van de ondersteunende administratie, van het middenveld en van het wetenschappelijk onderzoek. Groen! wil een verdere

uitbouw van de Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen, en minstens één diversiteitmedewerker op elk kabinet en in elk departement. Bij de opmaak van de begroting moet rekening worden gehouden met gelijkheid. Hiervoor moet de regering jaarlijks een gelijkekansnota opnemen bij de toelichting op de begroting. Bij het opstellen van de begroting moet een genderanalyse gemaakt worden van de overheidsuitgaven, belastingdruk en belastingopbrengsten en andere financiële inkomsten en budgetten (= genderbudgetting).

- 3.111. Een solidaire samenleving probeert haar kwetsbare groepen sterker te maken. Groen! wil dat mee bereiken door de organisaties van (bijvoorbeeld) armen, allochtonen en holebi's te ondersteunen en een volwaardige plaats te geven in het maatschappelijke debat. Inzet van meer personeel en middelen voor deze organisaties betekent een versterking van het maatschappelijk middenveld.
- 3.112. Wie als individu een bepaalde achterstelling ondervindt, hoort toegang te hebben tot een neutrale klachtenprocedure of aanspreekpunt.

Volwaardig burgerschap vraagt investeringen in de groeiende etnische diversiteit.

De verscheidenheid in etnische achtergrond in Vlaanderen en Brussel, zeker in onze steden, neemt sterk toe. Sommige wijken in onze steden zijn de voorbije decennia grondig van uitzicht veranderd, onder meer door een falend beleid op het vlak van ruimtelijke ordening en huisvesting met structurele achterstelling in bepaalde wijken tot gevolg. Dat leidde bij een deel van de mensen die van generatie op generatie in die wijken wonen tot een begrijpelijk gevoel van vervreemding. De sociale toestand van grote groepen allochtonen is slecht. Er is achterstand op vlak van werk, inkomen, opleiding en huisvesting. Een van de redenen daarvoor is het structurele racisme, dat onvoldoende tegenwind krijgt. Mensen worden kansen ontnomen. Vele allochtonen voelen zich tweederangsburgers. Dit verhaal heeft ook een keerzijde. Aan de kant van de allochtonen worden de kansen die geboden worden, niet altijd benut. Er is bij sommigen een algemene negativiteit tegen deze samenleving ontstaan, die soms als excuus dient om zelf geen verantwoordelijkheid of positieve initiatieven te nemen. Bovendien versterken beide processen elkaar. De groepen keren elkaar de rug toe. En dat is een slechte zaak. We moeten dringend manieren zoeken om die polarisatie te overstijgen.

- 3.113. Groen! wil de multiculturele samenleving omvormen tot een interculturele samenleving, gebonden door volwaardig burgerschap. Dit burgerschap is gestoeld op wederzijdse verantwoordelijkheid, vertaald in rechten en plichten van en voor elke mens. Een interculturele samenleving is voor Groen! het antwoord op conflicten die kunnen ontstaan wanneer mensen met verschillende achtergronden en zienswijzen samenleven.
- 3.114. De multiculturele samenleving vraagt om een goede 'organisatie', willen we de rijkdom die ze in zich draagt, tot zijn recht laten komen. Dat vraagt om een samenleving die bindtekens plaatst tussen de verschillen. Uitgangspunten van rechten en plichten zijn de grondwet, het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens en de VN-Mensenrechtenverdragen. De voorbije eeuwen hebben we immers belangrijke rechten en vrijheden opgebouwd. De gelijkheid tussen man en vrouw, godsdienstvrijheid, scheiding van kerk en staat, bescherming van de persoonlijke levenssfeer of een krachtig optreden tegen discriminatie zijn voor Groen! basiswaarden van onze democratie. Het zijn spelregels waar eenieder zich aan moet houden. Het recht op anders-zijn eindigt waar de rechten van anderen in het gedrang komen.
- 3.115. In een groene toekomstvisie hebben alle bewoners zicht op gelijke toegang tot levenskansen en machtsbronnen. Door te erkennen dat iedereen vooruit wil in zijn/haar leven, kan heel de samenleving er op vooruit gaan. Elke bewoner heeft het recht zich te ontplooiën, waarbij diegenen die onderaan de

maatschappelijke ladder staan het meeste recht hebben op sociale stijging. Het komt er dan ook op aan de ambities van mensen als vertrekpunt te nemen en op de verschillende levensvlakken stijgingskansen mogelijk te maken.

Bestrijden van ongelijkheid en racisme vraagt dialoog

In onze multiculturele samenleving is een belangrijke emancipatiestrijd aan de gang, van grote groepen allochtonen met erg ongelijke startposities. Velen voelen zich uitgesloten. Wij voelen ons betrokken bij dat dagelijkse gevecht om de barrières te overwinnen. Verantwoordelijkheden moeten daarbij eerlijk worden toegewezen. Sterke actoren zoals de overheid of grote bedrijven kunnen meer doen dan individuen die laag op de maatschappelijke ladder staan. Dit is alvast een verschil tussen een linkse en een rechtse visie.

3.116. Racisme is nog wijd verspreid. Daarnaast hebben ook fenomenen als de toenemende haat tegen moslims een stigmatiserende en uitsluitende werking. Groen! vraagt een 'zero tolerance' tegenover iedere vorm van racisme en discriminatie.

3.117. Binnen de multiculturele samenleving willen we processen van verzuring en verrechtsing tegengaan. De voorbije decennia zijn fenomenen als racisme, islamfobie, assimilatie dwang en uitsluiting sterker geworden. Deze processen, aangevuld met heel wat internationaal onrecht, voeden op hun beurt gebrekkige integratiewil, onderdrukkend traditionalisme en religieus extremisme binnen allochtone gemeenschappen. Zonder te veralgemenen, moet deze spiraal erkend, alvorens ze doorbroken kan worden. Wij erkennen ook de gevoelens van vervreemding van autochtonen die hun steden drastisch hebben zien veranderen. Al hun terechte bekommernissen moeten beluisterd worden. Cruciaal zijn dialoog en wederzijds begrip.

Volwaardig burgerschap: iedereen bepaalt mee de toekomst

3.118. Volwaardig burgerschap betekent de mogelijkheid om deel te nemen aan het publieke leven en vooral om mee vorm te geven aan de samenleving. Burgerschap gaat dan ook over vrijheid, autonomie en oordeelsvermogen van mensen, maar ook over het kernbegrip algemeen belang. In ieder geval is een politieke gemeenschap voor ons meer dan de optelsom van alle individuele belangen.

3.119. Volwaardig burgerschap is ook de basis voor een succesvolle interculturele samenleving. Dat staat open voor iedereen die hier gedurende een zekere tijd woont, ongeacht origine, geslacht, religie, sociale afkomst, enz. Het is een set van gelijke rechten en verantwoordelijkheden. Het verschil tussen Groen! en de meeste andere partijen is dat we dit burgerschap echt willen waarmaken. We willen een actief beleid om grote groepen mensen niet aan hun lot over te laten. We erkennen de grote sociale ongelijkheid en ongelijke machtsverhoudingen. We verzetten ons systematisch tegen flagrante en subtiele vormen van racisme. De wet geldt voor iedereen, daarbinnen willen we maximale vrijheid voor mensen en groepen, geen assimilatie dwang. Voor ons zijn mensen die hier wonen, laat staan hun kinderen die hier geboren zijn, niet langer 'te gast', maar burgers zoals iedereen.

3.120. Volwaardig burgerschap valt uiteen in een politieke, sociaaleconomische/ecologische en culturele dimensie.

- Politiek: alle burgers genieten een aantal politieke rechten, zoals stemrecht, het recht om zich te verenigen, vrijheid van mening, inspraakmogelijkheden, ... Daarnaast hebben ze ook een

verantwoordelijkheid om de principes van de democratische rechtstaat te respecteren. Racisme, seksisme, politiek geweld, ... kunnen niet.

- Sociaaleconomisch: burgers hebben recht op waardige levensomstandigheden, een gezonde leefomgeving, werk, degelijk onderwijs, betaalbare huisvesting, ... Daarnaast moeten burgers bijdragen tot de belastingen, het milieu respecteren, betrokken zijn bij het onderwijs van hun kinderen, ...
- Cultureel: iedereen moet qua levensstijl en levensbeschouwing zichzelf kunnen zijn. Dit veronderstelt onder meer godsdienstvrijheid, onderwijsvrijheid, ... Alles moet wel binnen het kader van de democratische rechtstaat passen. Cultuur en religie mogen individuen die een andere weg willen volgen, niet onderdrukken. Denk aan de weerstand die gemengde koppels of holebi's ondervinden.

3.121. Burgerschap kan opgebouwd worden op verschillende schaal: een land, een regio, een stad, een wijk, ... Op al die niveaus krijgt iedereen kansen om te participeren en zich verbonden te voelen. We willen mensen niet op één identiteit vastpinnen of hen dwingen alle eigenheid op te geven (assimilatie). Op ieder van deze niveaus kunnen aanhorigheden en vormen van burgerschap ontstaan, die elkaar kunnen aanvullen en versterken. We willen burgerschap op verschillende niveaus aanmoedigen.

Het individu is als aanknopingspunt voor emancipatie onvoldoende. Ook groepen zijn belangrijk.

Minderheden zijn sociaal vaak kwetsbaarder. Daarom mag en moet op sommige punten een doelgroepenbeleid gevoerd worden. We verwerpen dus de liberale gedachte dat alleen individuen tellen. De eigen groep kan soms een cruciaal opvangnet zijn van waaruit mensen sterker worden en beter kunnen participeren.

Iedereen mee verantwoordelijk maken: alles samen op tafel

De concrete invulling van de 'rechten en plichten' die mensen van een multiculturele samenleving met elkaar in verbinding stelt, is uiteraard voortdurend onderwerp van debat. Bij dit debat moet iedereen betrokken worden, ook diegenen die totnogtoe weinig tot niet betrokken zijn geweest: armen, migranten, mensen zonder wettig verblijf, ... Dit vereist ook het versterken van organisaties van migranten, armen, mensen met een handicap en andere groepen.

3.122. Alle sterke actoren die sleutels in handen hebben, moeten hun verantwoordelijkheid nemen. In het bijzonder overheden moeten kansen die zij geven aan mensen uit kansengroepen meer in de verf zetten. Op die wijze kunnen ook andere stakeholders als sociale partners, scholen en bedrijven over de brug gehaald worden om initiatieven te nemen inzake de structurele sociale achterstelling van kwetsbare groepen op vlak van werk, wonen, onderwijs en inkomen. Bij volwaardig burgerschap is het heel belangrijk te denken in termen van daadwerkelijke toegang. Anders blijft het participatie op papier.

3.123. Dit veronderstelt ook meer investeren in de interculturalisering van diensten, in optreden tegen discriminatie en in streefcijfers. Concrete maatregelen kunnen de kansen van mensen verhogen, zoals betere gelijkschakeling of gedeeltelijke valorisering van buitenlandse diploma's, en erkenning van elders verworven competenties (EVC's).

3.124. Cultureel staan we voor 'actief pluralisme', voor alle groepen. Noch op bestuurlijk, noch op filosofisch vlak kan actief pluralisme betekenen dat er geraakt wordt aan de scheiding tussen kerk en staat en de humanistische waarden van de Verlichting. Dit betekent dat binnen de grenzen van de democratische

rechtstaat maximale levensbeschouwelijke vrijheid mag gelden. Daarom zijn we tegen de hoofddoekenverboden in openbare diensten. Maar de rechtstaat impliceert ook dat iedereen het recht heeft om niet tot een bepaalde levensbeschouwing te behoren.

Dialog, participatie en interculturalisering

Wij willen dat in het debat over de multiculturele samenleving en andere culturen het respect terugkeert. Veralgemeningen kunnen niet. Vrije meningsuiting is een groot goed, maar betekent niet dat al het verbale geweld tegen bevolkingsgroepen ook moreel aanvaardbaar is. Wij verwachten dat politieke verantwoordelijken op verscheidene niveaus hun nek uitsteken tegen dergelijke stemmingmakerij en de boodschap geven dat iedereen erbij hoort.

Emancipatie en beter samenleven vereisen tweerichtingsverkeer. Ze kunnen niet eenzijdig vanuit de (liberale of conservatieve) visie van autochtone elites worden opgedrongen. Achtergronden en leefwerelden van mensen zijn vaak erg verschillend. Met uitsluiting (denk aan taalcriteria voor sociale basisvoorzieningen), beledigingen (denk aan de islamfobie) of het opgeheven vingertje krijg je vooral averechtse effecten.

3.125. De samenleving en het beleid moeten rekening houden met de sterk verschillende culturele, financiële en intellectuele startposities van mensen. Er zijn grenzen aan het responsabiliseren van zwakkere groepen. Wederzijds begrip en een zoektocht naar goede methodieken om mensen te bereiken, leveren meer op dan culpabilisering of assimilatie dwang. Een hoofddoek, anderstalige ouders die de leerkracht niet verstaan, of een niet-perfecte taalbeheersing waar dat niet essentieel is, mogen niet tot feitelijke uitsluiting te leiden.

3.126. In diensten, zoals onderwijs, zorg en politie, moet men meer investeren in interculturalisering. Niet alle mensen beantwoorden aan het profiel van de gemiddelde westerse middenklasser. Diensten moeten met die diversiteit kunnen en willen omgaan. Groen! wil investeren in meer training.

3.127. Kennis van het Nederlands (of voor Brussel ook Frans) maakt communicatie mogelijk en is een cruciale voorwaarde voor dialoog. Het opent ook deuren naar de arbeidsmarkt, naar begeleiding van kinderen op school, ... Het leren van de taal is de eerste stap om de kansen die het burgerschap biedt, te kunnen grijpen. Tegelijk moet het aanbod van cursussen en methodieken op maat verder uitgebreid worden, zowel voor nieuwkomers als voor migranten die hier reeds langer zijn. Anderstalige ouders van schoolgaande kinderen moeten permanent worden aangemoedigd thuis de taal van het land meer ruimte te geven (bv. meer Nederlandstalige jeugdboeken, Nederlandstalige TV, Vlaamse kranten). We verwerpen evenwel discriminatie in de toegang tot fundamentele (sociale) rechten op basis van gebrekkige taalkennis. Taalkennis moet een hefboom voor emancipatie blijven, en niet tot hefboom van uitsluiting verworden.

3.128. We willen het allochtone middenveld intensief betrekken.

3.129. Vele mensen maken zich zorgen over allerhande echte en vermeende vormen van onderdrukking binnen allochtone gemeenschappen: seksisme, gedwongen huwelijken, verzet tegen gemengde huwelijken, ... Problemen moeten benoemd worden, en vervolgens punctueel aangepakt, zonder hele bevolkingsgroepen in diskrediet te brengen met overdreven clichés. De Vlaamse cultuur wordt toch ook nooit met de vinger gewezen bij vormen van onderdrukking binnen de autochtone gemeenschap of het autochtone gezin? Waar er wel echte problemen zijn, kunnen diverse actoren helpen, via sensibilisering, 'empowerment' of indien nodig gerechtelijk ingrijpen. Duurzame emancipatie zal voor een groot deel vanuit de gemeenschappen zelf moeten komen.

Diversiteit op de werkvloer

- 3.130. In onze samenleving wonen gezinnen en alleenstaanden, jongeren en ouderen, allochtonen, personen met een handicap, holebi's, ... Die diversiteit hoort ook thuis op de werkvloer.
- 3.131. Groen! wil het opstellen van diversiteitplannen binnen bedrijven veralgemenen. Niemand wordt daarbij positief of negatief gediscrimineerd. Drempels verdwijnen wel.
- 3.132. Op het gebied van tewerkstelling verkeren allochtonen in een zeer precare situatie. De overheid moet het goede voorbeeld geven voor de tewerkstelling van allochtonen. De aanwervingprocedures via Jobpunt en Selor moeten neutraal zijn naar afkomst, cultuur, religie, handicap en sekse. Een doorlichting moet dit nagaan.
- 3.133. De Vlaamse overheid moet op het totaal van alle nieuwe aanwervingen 10% allochtonen aanwerven. Zo wordt de Vlaamse administratie op termijn een spiegel van de bevolking. Groen! wil concrete streefcijfers in elke sector en op elk niveau.
- 3.134. De VDAB krijgt een inspanningsverplichting om ook moeilijk plaatsbare groepen, zoals allochtonen, personen met een handicap en laaggeschoolden, te begeleiden naar een job.
- 3.135. Groen! wil etnisch-culturele diversiteit als onderdeel van duurzame overheidsopdrachten. De Vlaamse Regering stelt daarom als principe dat bedrijven die geen diversiteitbeleid kunnen voorleggen, daar bij de realisatie van overheidsopdrachten alsnog werk van maken door een etnisch-cultureel diversiteitplan op te starten binnen de termijn van het contract.

Een open samenleving: investeren in onthaal van nieuwkomers

- 3.136. Het gebrek aan toekomstkansen in veel derdewereldlanden, de mensensmokkel en de krapte in sommige sectoren van onze arbeidsmarkt maken een beperkte, gecontroleerde opheffing van de migratiestop nodig.
- 3.137. Wie zich hier vestigt, moet een volwaardige plek in de samenleving kunnen verwerven. Nieuwkomers hebben daarom recht op en nood aan een inburgeringbeleid. Dat biedt hun inzicht in het functioneren van onze maatschappij, verschaft hun de kennis van onze taal en begeleidt hen in het zoeken naar een job. De Vlaamse overheid garandeert een behoeftedekkend aanbod van inburgeringtrajecten.
- 3.138. Wie van elders komt, heeft recht op een toegankelijke procedure voor waardering van buitenlandse diploma's. Zo zijn ze niet 'automatisch' veroordeeld tot laaggeschoolde arbeid.
- 3.139. De VDAB moet beroepsgerichte opleidingen en stagemogelijkheden voorzien voor nieuwkomers die geen relevante werkervaring hebben omdat ze in het herkomstland niet mochten of konden werken.
- 3.140. Er is nood aan toegankelijke informatie en vorming in verband met gezinsvorming en gezinshereniging. Nieuwkomers (vrouwen en mannen) dienen geïnformeerd te worden over hun rechten en plichten. Binnen de inburgeringtrajecten moeten ook onderwerpen als vrouwenrechten, geweld en mishandeling, en het afhankelijk verblijfsstatuut aan bod komen. De cursussen maatschappelijke oriëntatie bieden een

plaats bij uitstek voor een kennismaking met verenigingen, het sociaal-cultureel werk en het (allochtone) middenveld, zodat de inburgeringscursus een startpunt biedt voor het uitbouwen van een sociaal netwerk.

Versterking van het minderhedenbeleid en van de minderhedensector

- 3.141. De Vlaamse regering maakt tegen 1 januari 2010, in overleg met o.m. het Minderhedenforum, een overkoepelend masterplan etnisch-culturele minderheden voor het realiseren van evenredige en gelijkwaardige deelname van etnisch-culturele minderheden in alle sectoren.
- 3.142. Groen! wil een hervorming van de minderhedensector, in nauw overleg met alle betrokkenen.
- De huidige integratie- of minderhedensector krijgt als kernopdracht het interculturaliseren (mainstreaming van diversiteit) van instellingen, voorzieningen, diensten en organisaties en het bevorderen van respectvol samenleven in (etnisch-culturele) diversiteit van verschillende mensen en groepen.
 - De etnisch-culturele verenigingen krijgen als opdracht de participatie, inspraak en empowerment van etnisch-culturele minderheden.
 - Het beleid gericht op gelijke kansen en gelijke uitkomsten voor etnisch-culturele minderheden en respectvol samenleven in etnisch-culturele diversiteit, blijft een specifiek onderscheiden beleid. Dit beleid beschikt over een eigen en voldoende groot budget zowel op lokaal als regionaal niveau.
- 3.143. Groen! wil investeren in de participatie, inspraak en empowerment van etnisch-culturele minderheden. Daarvoor willen we de nodige middelen voor de etnisch-culturele verenigingen en voor het Minderhedenforum om hieraan te werken in verschillende domeinen (antidiscriminatie, onderwijs, werk, gelijke kansen,...) en op verschillende beleidsniveaus (van lokaal tot internationaal).
- 3.144. Het Minderhedenforum krijgt een vertegenwoordiging in relevante adviesraden en Raden van Bestuur. Adviesraden hanteren een streefcijfer van etnisch-culturele diversiteit, koppelen hieraan acties en leggen verantwoording af.

Interculturalisering op andere domeinen.

Discriminatie en achterstelling bestrijden en investeren in interculturalisering is voor Groen! nodig op alle domeinen.

(Voor maatregelen inzake onderwijs, wonen, armoede en welzijn verwijzen we naar de specifieke hoofdstukken.)

Een samenleving die voor iedereen toegankelijk is

- 3.145. Het open karakter van onze samenleving slaat ook op de fysieke toegankelijkheid. Zo hebben personen met een handicap recht op een aanpassing van hun werk-, woon- en leeromgeving aan hun fysieke beperkingen, zonder 'opgesloten' te zijn in aparte voorzieningen. Via het persoonsgebonden budget krijgen zij zelf meer keuzemogelijkheid in de ondersteuning die zij nodig hebben.
- 3.146. Groen! wil dat ook doven en slechthorenden zoveel mogelijk kansen krijgen om volwaardig mee te draaien in onze samenleving. Groen! pleit voor de uitbreiding van het statuut en de steun van het

bestaande Vlaams Gebarentaalcentrum. Groen! wil ook voldoende middelen voorzien voor inclusief onderwijs, zodat onder andere voldoende tolkuren voorzien kunnen worden.

- 3.147. De televisie is voor veel mensen het venster op de wereld en een belangrijke vorm van ontspanning. Ook doven en slechthorenden moeten daar volop van kunnen genieten. Daarom is het een goede zaak wanneer meer programma's via teletekst ondertiteld worden.

Ouderen

Meer ouderen in onze samenleving is geen probleem, discriminatie van ouderen is dat wel. Groen! wil een beleid dat discriminatie naar leeftijd bestrijdt. Laat niet langer oudere werknemers verplicht en vervroegd afvloeien. Laat ervaren werknemers via mentorschap jongeren begeleiden. Geef ze via landingsbanen de kans minder, maar indien gewenst ook langer te werken dan de brugpensioenleeftijd. Ouderen hebben ook recht op de beleving van hun eigen identiteit, ook binnen zorginstellingen. De ouderenzorg moet zich daarom voorbereiden op meer allochtone zorgvragers nu de eerste generatie 'gastarbeiders' de pensioenleeftijd bereikt.

(Voor het volledige programma voor ouderen, zie onderdeel 'Ouderen'.)

Gender

Groen! verzet zich ook tegen iedere vorm van discriminatie op basis van geslacht. Vrouwen hebben juridisch dezelfde rechten als mannen. Toch is er vaak nog geen sprake van gelijke kansen tussen mannen en vrouwen. Vrouwen verdienen gemiddeld minder dan mannen: de loonkloof bedraagt momenteel 21%. Vrouwen staan nog altijd in voor het grootste deel van de zorgtaken. Ze zijn het vaakst slachtoffer van (huiselijk) geweld. Veel alleenstaande moeders hebben het moeilijk om rond te komen, en vooral oudere vrouwen hebben een te klein pensioen om probleemloos van hun oude dag te kunnen genieten. Het gefotoshopte vrouwbeeld in de media wordt steeds onrealistischer. Het glazen plafond blijft ook in de politiek. Daar is er vooruitgang geboekt door de verplichte quota, maar er is nog steeds geen echte pariteit.

Gelijke kansen betekent voor Groen! dat vrouwen en mannen de vrije keuze hebben hoe ze hun leven willen invullen. Daarvoor moeten nog barrières verdwijnen, van vastgeroeste rolpatronen over verborgen tot expliciete discriminaties.

- 3.148. Groen! wil een tijdsbeleid dat vrouwen en mannen meer mogelijkheden geeft om werk, zorgtaken en tijd voor engagementen duurzaam te combineren. Daarom willen we tijdsrechten uitbreiden (*zie hoofdstuk Werk*). Bij ouderschapsverlof pleit Groen! voor de invoering van een 'ouderbonus': als beide partners ouderschapsverlof opnemen, krijgen ze samen bijkomende maanden ouderschapsverlof toegekend.
- 3.149. Om duurzame combinatie tussen werk en gezin voor mannen en vrouwen mogelijk te maken, is er nood aan kwalitatieve en betaalbare kinderopvang. Groen! wil daarbij ook een volwaardig statuut voor onthaalouders.
- 3.150. Groen! wil een herintredebeleid dat mensen die lange tijd niet actief waren op de arbeidsmarkt, een kans geeft via opleiding, mogelijkheid tot deeltijds werk, sensibiliseren van de werkgevers en fiscale stimulansen.

- 3.151. Groen! wil een actief beleid om de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verminderen, met:
- een opwaardering van de zogenaamde vrouwenberoepen en vrouwensectoren
 - een onderzoek naar genderneutraliteit van functiewaarderingsystemen en een campagne voor seksneutrale functieclassificaties
 - een verhoging van het bruto minimumloon en betere lonen in de vrouwensectoren
 - maatregelen om meer vrouwen in het midden- en topmanagement van de Vlaamse administraties te krijgen.
- 3.152. Groen! wil een actief beleid rond beeldvorming van mannen en vrouwen:
- heropstarten van ZORRA, de mediawaakhond met betrekking tot rolpatronen en genderbeelden
 - instellen van een publieksprijs voor roldoorbrekende en/of vrouwvriendelijke reclame
 - campagnes om zorgtaken gelijkjer te verdelen, en dus om meer mannen te stimuleren een actievere rol op te nemen.
- 3.153. Groen! vraagt een strikte toepassing van de quotaregeling voor de vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, en in gemeentelijke adviesraden. Het opleggen van diezelfde quota (max. 2/3 van hetzelfde geslacht) aan bedrijven waarin de overheid een meerderheidsparticipatie heeft.
- 3.154. Groen! vraagt bijzondere aandacht voor de realisatie van gelijke kansen in andere etnisch-culturele gemeenschappen. In het bijzonder zijn maatregelen nodig om de discriminatie van allochtone vrouwen te bestrijden. Dit beleid wordt uitgewerkt in samenwerking en samenspraak met het allochtone middenveld.
- 3.155. Groen! wil het beleid tegen intrafamiliaal geweld versterken. Dat kan door:
- de CAW's te ondersteunen voor de uitbouw van de vluchthuizen, met specifieke campagnes tegenover de groeiende instroom van allochtone vrouwen
 - meer aandacht in de opleidingen voor mensen die in hun professionele loopbaan geconfronteerd (zullen) worden met intrafamiliaal geweld, met specifieke training voor de interculturele en genderaspecten
 - het voorzien door de Vlaamse overheid van een aangepast begeleidingsaanbod voor zowel de dader als het slachtoffer in verband met de uithuisplaatsing van de daders van partnergeweld.

Een holebi- en transgenderbeleid.

Binnen een geïntegreerd Vlaams gelijkkansen- en diversiteitsbeleid blijft er nood aan een specifiek beleid met betrekking tot holebi's en transgenders.

- 3.156. Dé holebi bestaat niet, net zomin als dé hetero. Een holebibeleid houdt dus rekening met de diversiteit binnen de groep van holebi's en transgenders. Groen! willen binnen de verschillende beleidsdomeinen specifiek oog hebben voor de extra kwetsbare doelgroepen binnen de holebi's: lesbische vrouwen, oudere holebi's, allochtone holebi's, holebi's met een handicap, transgenderpersonen. Voor elk van deze groepen gelden er immers specifieke noden, die kunnen liggen op het vlak van onderzoek, informatie, sensibilisering, deskundigheid bij hulpverleners, zichtbaarheid, ...
- 3.157. Het holebithema moet opgenomen worden in de leerplannen voor alle leeftijden. Ook het hoger onderwijs dient er aandacht aan te besteden. De onderwijskoepels en schoolgemeenschappen van alle netten en op alle niveaus van het onderwijs hebben de taak een cultuur van openheid te creëren rond het holebi- of transgender-zijn van leerlingen en leerkrachten.

- 3.158. Er is nood aan een volwaardig en geïntegreerd gezondheids- en welzijnsbeleid voor holebi's. Iedereen heeft recht op een ondersteuning van zijn/haar seksuele gezondheid, die rekening houdt met levensstijl, identiteit, seksuele geaardheid of hiv-status.
- Zorg en hiv- en soa-preventie, met specifieke deskundigheid omtrent holebiseksualiteit.
 - Specifieke acties in functie van de noden van lesbiennes op het vlak van seksuele gezondheid (bv. verhoogd risico op borst- en baarmoederhalskanker).
 - Doelgroepspecifieke voorzieningen en acties waar een algemeen beleid niet dezelfde toegankelijkheid kan waarborgen (bv. hiv-preventiebeleid, opvang en begeleiding van transgenders, opvang en begeleiding van jongensprostitués,...).
- 3.159. Vele holebi's maakten in het verleden gebruik van de tontine, omdat voor hen lang de hoogste successierechten golden. Ondertussen zijn de successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner afgeschaft. Wie koos voor een tontine, betaalt evenwel nog registratierechten. Daarom ijvert Groen! voor de afschaffing van de registratierechten voor de langstlevende samenwoner bij een tontinebeding.

Diversiteit in het verenigingsleven aanmoedigen

- 3.160. Alle inwoners van Vlaanderen hebben recht op een volwaardige deelname aan het cultureel en het verenigingsleven. Naast een ondersteuning van specifieke, doelgroepgerichte organisaties krijgen de 'reguliere' verenigingen stimulans om de diversiteit binnen hun werking tot uiting te laten komen. Mensen met een handicap, allochtonen, ... die zich willen engageren in het verenigingsleven moeten daar alle kansen toe krijgen.